

VERZUIMPROTOCOL PASCAL COLLEGE

Datum: 14-12-2015 Auteurs: SMJ & OTE

Inleiding en aanleiding

Schoolverzuim verhoogt het risico op voortijdig schoolverlaten. Verzuim is vaak een symptoom van achterliggende problematiek. Voor een school is het belangrijk zo snel mogelijk te reageren op het verzuimgedrag van leerlingen. Een goed systeem om absenten te registreren en een snelle vervolprocedure met duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden zijn hiervoor noodzakelijk. Deze notitie beschrijft deze procedure.ⁱ Bij het laatste bezoek van de leerplicht op het Pascal College in juli 2015 is gebleken dat het ziekteverzuim op het Pascal College hoog is. Zo hadden in het schooljaar 2014 -2015 50 leerlingen in begin februari 2015 al meer dan 100 uur verzuimd vanwege ziekte. Dit is de directe aanleiding om naast het ongeoorloofd verzuim ook het ziekteverzuim op het Pascal College terug te brengen.

Om dit te realiseren is dit verzuimprotocol opgesteld waarin het verzuim, de actiepunten en de betrokken actoren worden benoemd. De notitie 'handreiking verzuimaanpak vo Zaanstreek 2015' en de handreiking 'Snel terug naar school is veel beter' van de vereniging van Artsen Jeugdgezondheid Nederland (AJN) en de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) hebben als input gediend. Dit protocol kan niet los worden gezien van regels die in het informatieboekje en de huisregels van het Pascal College staan beschreven.ⁱⁱ

Opbouw protocol

Om te verduidelijken waar we in dit protocol over spreken, worden hieronder de definities van de verschillende vormen van verzuim gegeven. Daarna worden de regels voor verzuimregistratie besproken en volgt er een schematische weergave van de verzuimregistratie in magister. Na deze weergave komt de focus te liggen op het ongeoorloofd verzuim en het ziekteverzuim. Daar wordt ingegaan op de interventies die het Pascal College en de ketenpartners leerplicht en de jeugdarts inzetten om het verzuim tegen te gaan en te verminderen.

Definities van verzuim

Onder schoolverzuim verstaan we de volgende vormen van verzuim:

1. **Geoorloofd schoolverzuim** – Er is sprake van geoorloofd schoolverzuim wanneer een leerling van de schoolleiding een vrijstelling krijgt van de plicht om naar school te gaan.
2. **Absoluut verzuim** – er is sprake van absoluut verzuim als blijkt dat een leerling wel staat ingeschreven in de gemeente, maar niet bij een school/onderwijsinstelling én een grond voor vrijstelling van inschrijving bij een school/onderwijsinstelling ontbreekt.
3. **Relatief verzuim**- er is sprake van relatief verzuim (=het spijbelgedrag) indien een leerling wel aan een school/onderwijsinstelling staat ingeschreven maar gedurende een bepaalde tijd de lessen verzuimt. Relatief verzuim wordt onderverdeeld in:

- a. Zorgwekkend verzuim: Verzuim van minimaal 16 uur per vier weken van de lestijd
- b. Signaal verzuim: regelmatig verzuim van minder dan 16 uur per vier lesweken
- c. Luxe verzuim: Verzuim vanwege (extra) verlof zonder toestemming van de schoolleiding of de leerplichtambtenaar.¹

4. **Schoolziekteverzuim**- Het schoolziekteverzuim betreft iedere vorm van ziekteverzuim van een jongere die als leerling ingeschreven is op een school. Het gaat hierbij niet om een jongere die op lichamelijke of psychische gronden vrijgesteld is om als leerlingen ingeschreven te staan.

Verzuimregistratie

Om een nauwkeurige verzuimregistratie te kunnen voeren zijn er binnen het Pascal College regels opgesteld, deze staan beschreven in de huisregels van de schoolⁱⁱⁱ.

- Docenten registreren in iedere les de presentie en absentie van de leerlingen in Magister
- Ouders bellen altijd naar de receptie (het liefst voor 8.30 uur) op de morgen dat de leerling ziek is: de absentie wordt voor die dag in het absentiesysteem verwerkt;
- als de leerling de volgende dag nog ziek is, bellen de ouders opnieuw. Dit gaat door tot de leerling weer op school is.
- Als de leerling een deel van de dag afwezig is, bijvoorbeeld voor een bezoek aan de dokter, geven ouders vooraf een verzuimbriefje mee met daarop de duur van de afwezigheid en een handtekening; de leerling levert het briefje in bij de receptie, of de ouders melden de afwezigheid vooraf telefonisch bij de receptie.
- Buitengewoon verlof moet minimaal drie weken van tevoren schriftelijk worden aangevraagd bij de afdelingsleider. De richtlijnen zijn via onderstaande link te vinden: <https://www.zaanstad.nl/mozard/!suite86.scherm0325?mPag=431&mVrg=2133&mLok=1>

De registratie van het verzuim wordt op onderstaande wijze in magister weergegeven.

Reden afwezig	Registreren	Magister code	Soort verzuim
Spijbelen: • Betreft hele uren of dagen • Reden onbekend, niet legitiem of achteraf gemeld	Ongeoorloofd verzuim	A, Aa, S, Sa	Relatief verzuim: Zorgwekkend verzuim en/of signaal verzuim
Ziekte gemeld conform geldende afspraken: • Voor het afgesproken tijdstip • Door ouder of verzorgen	Ziekte	Z, Zb	Schoolziekteverzuim
Ziek naar huis	Ziekte	Zh	Schoolziekteverzuim
Ziekte niet gemeld conform geldende afspraken:	Ongeoorloofd verzuim	A, Aa	Relatief verzuim: Zorgwekkend

<ul style="list-style-type: none"> • Niet voor het afgesproken tijdstip • Niet door ouder of verzorger 			verzuim en/of signaal verzuim
Te laat komen	Ongeoorloofd verzuim	L, La, L+	Relatief verzuim: Zorgwekkend verzuim en/of signaal verzuim
Bezoek (huis)arts, specialist en dergelijke, gemeld conform geldende afspraken	Geoorloofd verzuim, bijv artsbezoek	T, M, Ma	Geoorloofd verzuim
Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden eenmalig (minder dan 10 schooldagen) met toestemming van de rector en niet in de eerste twee lesweken van het schooljaar.	Geoorloofd verzuim, bijv vrijstelling, verlof	P	Geoorloofd verzuim
Vrijstelling vanwege gewichtige omstandigheden (meer dan 10 schooldagen) met toestemming van de leerplichtambtenaar	Geoorloofd verzuim, bijv vrijstelling, verlof	P	Geoorloofd verzuim
Luxe verzuim: vrije dag(en) zonder toestemming directeur of leerplichtambtenaar	Ongeoorloofd verzuim	A, Aa, S, Sa	Relatief verzuim: Luxe verzuim
Schorsen, max 5 schooldagen. (Geldt niet voor het basisonderwijs)	Schorsing	G	Geoorloofd verzuim

Relatief verzuim

Het is belangrijk om relatief verzuim goed te registreren en dit is ook de verantwoordelijkheid van de school.^{iv} Alleen door een nauwkeurige registratie van het verzuim ontstaat er inzicht in het verzuimgedrag van een leerling en is het mogelijk om actie te ondernemen.

Relatief verzuim dient gemeld te worden bij het Verzuimloket DUO als:

- het verzuim 16 uur per vier weken van de lestijd bedraagt (relatief verzuim)
- een leerling minder dan 16 uur per vier weken verzuimt, maar wel 16 uur heeft verzuimd (signaal verzuim)
- bij luxe verzuim (op vakantie zonder toestemming van school) met een dagdeel verzuim

Te laat komen, bij aanvang van de schooldag en/of bij aanvang van andere lessen, is een vorm van relatief verzuim. Als de reden voor het te laat komen onbekend is of niet legitiem is, dient dit verzuim geregistreerd te worden als ongeoorloofd verzuim.

Voorafgaand aan een melding van verzuim bij het Verzuimloket DUO zal het Pascal College actie ondernemen volgens onderstaand protocol. Hiermee willen we vroegtijdig verzuim signaleren en voorkomen dat de wettelijke criteria overschreden worden.

Frequentie	Code magister	Verzuimbehandelaar	Actie afdelingsleider	Actie leerplicht
5 x te laat / spijbelen	A, Aa, S, Sa, L, La, L+	Geeft overzicht aan afdelingsleider	Brief naar huis / registratie in magister/ registratie naar mentor / gesprek leerling	
10 x te laat / spijbelen	A, Aa, S, Sa, L, La, L+	Geeft overzicht aan afdelingsleider	Brief naar huis/ registratie in magister/ registratie naar mentor / gesprek met leerling en/of ouders	
16 x te laat / spijbelen	A, Aa, S, Sa, L, La, L+	Geeft overzicht aan afdelingsleider	Brief naar huis / registratie in magister/ registratie naar mentor / melding leerplicht	Gesprek met leerling en ouders/ verzorgers
21 x te laat / spijbelen	A, Aa, S, Sa, L, La, L+	Geeft overzicht aan afdelingsleider	Brief naar huis / registratie in magister/ registratie naar mentor / melding leerplicht	Gesprek met leerling en ouders/ verzorgers en indien van toepassing HALT-afdoening opleggen
Etc..	A, Aa, S, Sa, L, La, L+	Geeft overzicht aan afdelingsleider	Etc.	Etc.

Schoolziekteverzuim

Als een leerling ziek is, blijft deze thuis en doet dan even niet mee. Dat is niet erg als het incidenteel gebeurt. Problematisch wordt het als het schoolziekteverzuim lang duurt of zeer regelmatig voorkomt. De kans is dan groot dat er achterliggende problemen zijn. Het duiden van gezondheidsklachten is echter moeilijk voor de school vanwege het ontbreken van medische expertise. ^v Hiervoor kan het Pascal College een beroep doen op de jeugdarts, zoals verderop beschreven. Doel is dat alle leerlingen 'binnenboord blijven' en zo in staat gesteld worden minimaal een startkwalificatie te halen.

In het beleid op het schoolziekteverzuim is het belangrijk om in een vroeg stadium problematiek te signaleren, zieke leerlingen te begeleiden, onderscheid te maken tussen ziek en niet ziek en tussen belemmeringen en mogelijkheden.^{vi} De school signaleert de melding van ziekteverzuim doordat de ouders/verzorgers de leerling afmeldt. Hierdoor is er contact en op die manier laat de school betrokkenheid merken en weet de jongere dat er aandacht is. Waardering bij ziekte heeft een positieve uitwerking op de re-integratie van jongeren.^{vii} Om ervoor te zorgen dat incidenteel ziekteverzuim wordt beperkt en niet uitgroeit tot frequent en langdurig ziekteverzuim, is het van belang om dit ook in het protocol op te nemen. Dit levert eenduidigheid (minder willekeur) op voor zowel de mentor als de ouders en de jongere. Ook wordt gerealiseerd dat bij frequent en langdurig ziekteverzuim de afdelingsleider door de verzuimbehandelaar wordt geïnformeerd.

Wanneer de verzuimbehandelaar signaleert dat een leerling meer dan 30 uur schoolziekteverzuim heeft, wordt hiervan een melding gedaan bij de afdelingsleider. Wanneer het verzuim reeds bekend is en er actie is ondernomen kan de afdelingsleider besluiten om verder geen actie te ondernemen. Bij beginnend verzuim kan de afdelingsleider de mentor inschakelen om een verzuimgesprek te voeren (zie bijlage) bij ernstige verzuim kan de afdelingsleider zelf het verzuimgesprek voeren met leerling en ouders. Wanneer een signaal van de verzuimbehandelaar terugkeert bij de afdelingsleider, dan kan deze besluiten om een leerling direct door te verwijzen naar de zorgcoördinator. Ook kan uit het eerste gesprek een doorverwijzing volgen naar de zorgcoördinator. Deze kan een intern of een extern traject voor de leerling opzetten en/of kan de leerling doorverwijzen naar de jeugdarts.

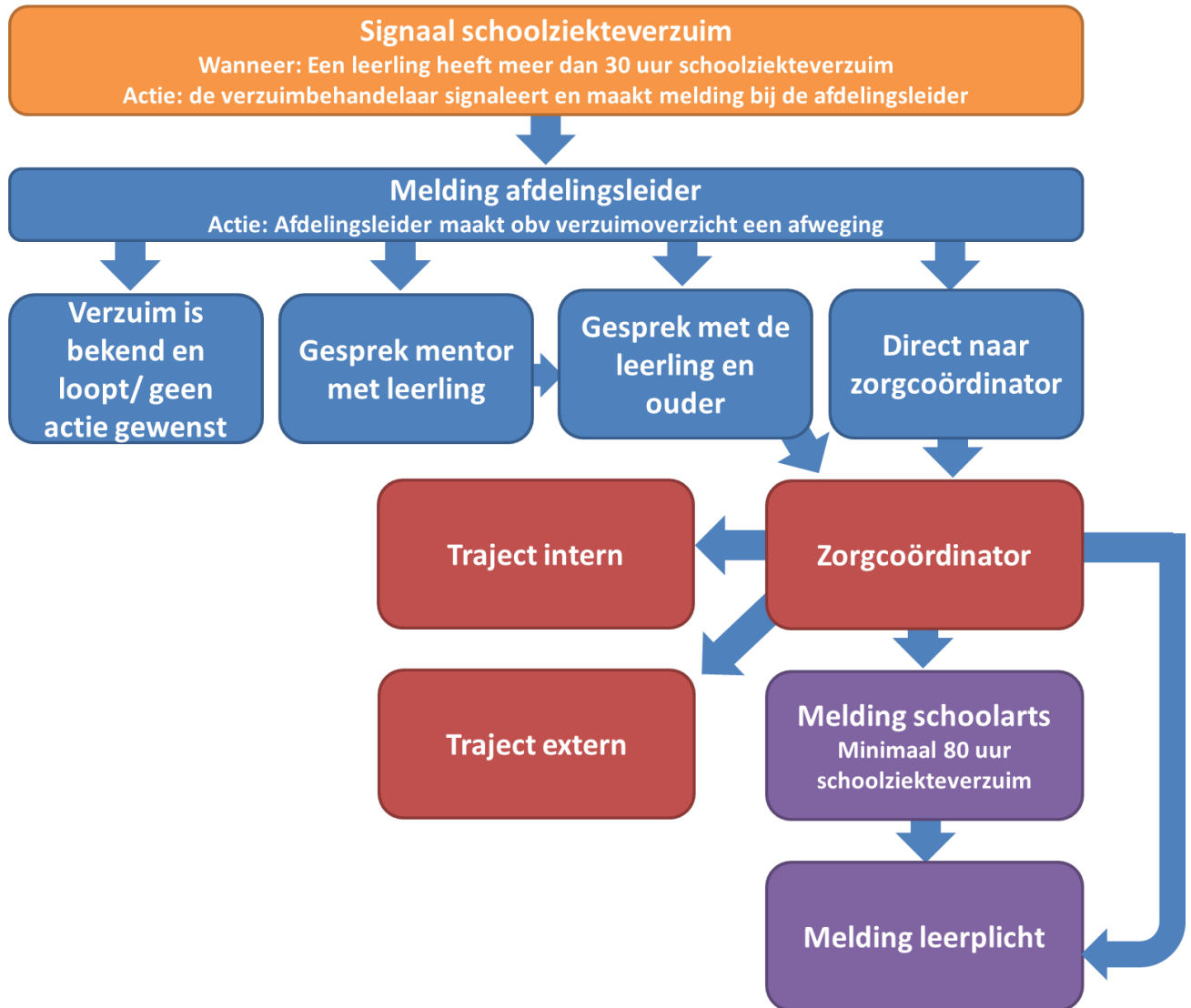
Aanmelding bij de jeugdarts wordt gedaan door de zorgcoördinator als het verzuimgesprek daartoe aanleiding geeft en een leerling tenminste 80 uur vanwege ziekte heeft verzuimd. Doel van deze verwijzing is om zicht te krijgen op de mogelijkheden en belemmeringen om onderwijs te kunnen volgen. De jeugdarts onderneemt volgende acties:

- De jeugdarts nodigt de leerling en/of ouders binnen twee weken uit voor een consult of heeft telefonisch contact als dit volstaat.
- De jeugdarts maakt de vertaalslag van ziekte/klachten naar mogelijkheden voor deelname aan het lesprogramma en adviseert hierin leerling en ouders.
- De jeugdarts informeert de zorgcoördinator over
  - De datum en soort contact
  - De ondernomen acties
  - Doet een uitspraak of een leerling wel of (niet) volledig kan deelnemen aan het lesprogramma.
  - Mogelijke gewenste aanpassingen op school.
  - Geeft een re-integratie advies aan school over de belastbaarheid van de leerling.^{viii}

Wanneer er bij de jeugdarts en/of zorgcoördinator sprake is van twijfel over de legitimiteit van de ziekmelding is een melding van school bij de leerplichtambtenaar de volgende stap. De school kan dan een melding via het Verzuimloket DUO doen bij leerplicht. Hierbij gelden onderstaande criteria:

- Wanneer de leerling niet verschijnt op het spreekuur van de jeugdarts, ook niet nadat er door de jeugdarts telefonisch contact is gelegd met de leerling.
- De leerling/ouders geen toestemming geven om het advies van de jeugdarts door te geven aan de school waardoor de re-integratie in de weg staat.
- De leerling blijft in afwijking van het advies van de jeugdarts wegens ziekte verzuimen.^{ix}

Alle handelingen worden door alle actoren in magister genoteerd. In onderstaand wordt het traject schematisch weergegeven.

Bijlage^x

Aandachtspunten voor het verzuimgesprek door de mentor en afdelingsleider met ouders/jongere

- Ga als mentor na wat bepalende factoren zijn voor een besluit tot ziekmelding. Het referentiekader van ouders kan meespelen. Je kunt een doorbrekende rol spelen door dit bespreekbaar te maken.
- Neem een luisterende houding aan en geef aandacht. Ga uit van het standpunt: 'Ziek is ziek'. Ga hierover niet in discussie. Denk niet in klachten, maar in mogelijkheden. Neem de vraag: 'Wat kunnen we als school voor je doen?' als uitgangspunt. Laat als mentor aan ouders zien wat als afwijkend (= omvang of frequentie van het ziekteverzuim) wordt beschouwd. Maak hen medeverantwoordelijk door de situatie te spiegelen.
- Toon belangstelling en geef complimenten als een jongere ondanks klachten de les volgt. Door een positieve, persoonlijke benadering voelen jongeren zich gekend en blijven ze betrokken bij school. Bovendien gaat er een preventieve werking van uit.
- Ga er niet van uit dat je een kant-en-klare oplossing kunt bieden. Het is belangrijk jongeren ruimte te geven zodat zij zelf een actieve rol gaan innemen en oplossingen aandragen. Zorg ervoor dat je in het gesprek open staat en niet met vooringenomen blik kijkt. Oplossingen zijn vaak simpel en liggen dichterbij dan je in eerste instantie denkt. Stel de vraag: Wat heb je nodig om weer naar school te kunnen komen?
- Neem een OEN-houding aan: Wees Open, Eerlijk en Neutraal!
- Laat OMA thuis: Oordeel niet, laat eigen Mening en Aannames achterwege.

Redenen om te twijfelen over de legitimiteit van de ziekmelding:

- De jongere wordt altijd op een bepaalde dag ziek gemeld;
- De ziekmelding gebeurt achteraf;
- Er worden allerlei vage redenen (hoofdpijn, buikpijn) aangegeven als reden voor de ziekmelding;
- Bij navraag heeft de jongere nooit een bezoek aan de huisarts gebracht in tegenstelling tot wat eerder gemeld is;
- De jongere is gesignaleerd buiten school zonder ziekteverschijnselen;
- De jongere is niet meer gemotiveerd voor school.

De twijfel over de legitimiteit kan rijzen rond of tijdens het verzuimgesprek. Dit geldt ook als de jongere en de ouders zonder plausibele redenen niet verschijnen op het consult van de jeugdarts, of als ze geen toestemming geven het advies van de jeugdarts door te geven aan de school en re-integratie daardoor in de weg wordt gestaan. Ook als de jongere in afwijking van het advies van de jeugdarts wegens ziekte blijft verzuimen is het passend Leerplicht in te schakelen.

ⁱ Handreiking verzuimaanpak vo Zaanstreek, 2015

ⁱⁱ www.pascalcollege.nl/ouders/schoolgidsen

ⁱⁱⁱ http://www.pascalcollege.nl/images/onzeschool/docs_schoolgidsen/huisregels.pdf (paragraaf 9)

^{iv} Handreiking verzuimaanpak vo Zaanstreek, 2015

^v Yvonne Vanneste en Hans Lanse, Snel terug naar school is veel beter, landelijke handreiking voor een integrale aanpak van schoolziekteverzuim bij kinderen en jongeren, AJN en NVAB

^{vi} Yvonne Vanneste en Hans Lanse, Snel terug naar school is veel beter, landelijke handreiking voor een integrale aanpak van schoolziekteverzuim bij kinderen en jongeren, AJN en NVAB

^{vii} Yvonne Vanneste en Hans Lanse, Snel terug naar school is veel beter, landelijke handreiking voor een integrale aanpak van schoolziekteverzuim bij kinderen en jongeren, AJN en NVAB

^{viii} Handreiking verzuimaanpak vo Zaanstreek, 2015 blz 8.

^{ix} Handreiking verzuimaanpak vo Zaanstreek, 2015 blz 7.

^{*} Yvonne Vanneste en Hans Lanse, Snel terug naar school is veel beter, landelijke handreiking voor een integrale aanpak van schoolziekteverzuim bij kinderen en jongeren, AJN en NVAB